

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
«15» _____ 2020 р.

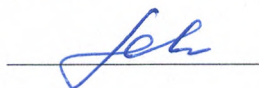
ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність: 221 Стоматологія
Освітній ступінь: магістер
Курс навчання: 3
Форма навчання: денна
Кафедра: стоматології дитячого віку

Схвалено на методичній нараді кафедри стоматології дитячого віку
«19» червня 2020 року (протокол № 86).

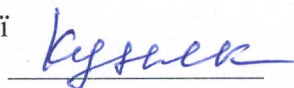
Завідувач кафедри

(Годованець О.І.)

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін стоматологічного профілю
«24» червня 2020 року (протокол № 5).

Голова предметної методичної
комісії

(Кузняк Н.Б.)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	стоматології дитячого віку
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Годованець Оксана Іванівна – завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор, godovanec.oksana@bsmu.edu.ua ; Гринкевич Людмила Георгіївна – асистент кафедри, grynkevych.l@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/stomatologiyi-dityachogo-viku/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/childrens-dentistry-department/
E-mail	dentistry_child@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Руська, 87
Контактний телефон	+38 (099)6030637

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Лекції	10
Практичні заняття	60
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Профілактика стоматологічних захворювань – це навчальна дисципліна, що надає змогу студентам оволодіти певними навичками проведення профілактичних оглядів та епідеміологічного стоматологічного обстеження населення, виявлення та усунення факторів ризику виникнення стоматологічних захворювань, організації та здійснення профілактичних заходів у дітей різного віку на індивідуальному, груповому рівнях, а також методами стоматологічної освіти та здійснення мотивації населення до підтримки стоматологічного здоров'я. Набуті таким чином знання та вміння вони використовуватимуть під час практичної діяльності.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-ocziynyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);

- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovor-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії та фізіології людини, гістології, ембріології та цитології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології	дитяча терапевтична стоматологія дитяча хірургічна стоматологія ортодонтія
базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної стоматології	терапевтична стоматологія хірургічна стоматологія ортопедична стоматологія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» формування знань та практичних навичок, щодо профілактичних заходів, спрямованих на збереження високого рівня стоматологічного здоров'я та запобігання виникнення хвороб.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» є:

- здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення;
- обґрунтувати гігієнічні заходи з профілактики стоматологічних захворювань;
- планувати первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань у дітей різного віку;
- проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань у дітей різного віку;
- планувати заходи для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань, оцінити їх ефективність.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

7.2. Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

7.3. Спеціальні (фахові, предметні):

СК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.

СК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.

СК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

- СК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- СК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- СК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- СК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.
- СК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

1. Профілактику стоматологічних захворювань: визначення, мета, завдання, методи, визначення економічної ефективності.
2. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті.
3. Розвиток щелепно-лицевої ділянки, зубів, слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта.
4. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Вплив загального стану організму на розвиток зубів.
5. Ознаки фізіологічного прорізування зубів у дітей. Терміни закладки, мінералізації, прорізування тимчасових зубів.
6. Терміни формування та розсмоктування коренів тимчасових зубів. Види і типи резорбції коренів тимчасових зубів.
7. Терміни закладки, мінералізації, прорізування та формування коренів постійних зубів.
8. Чинники ембріонального та постембріонального періодів розвитку, що впливають на закладку та мінералізацію зубів.
9. Роль спадковості та чинників зовнішнього середовища у розвитку карієсу та некаріозних уражень зубів.
10. Алгоритм огляду стоматологічного пацієнта.
11. Зубна формула: визначення і призначення. Запис клінічної (за графіко-цифровою і двозначною системами) і анатомічної зубної формули.
12. Анатомо-топографічні особливості тимчасових і постійних зубів у дітей. Відмінності тимчасових зубів від постійних.
13. Методика стоматологічного обстеження за ВООЗ. Карта ВООЗ, її характеристика. Оцінка результатів.
14. Зубні відкладення. Їх роль в патогенезі карієсу зубів і захворювань пародонта.
15. Гігієнічні індекси. Оцінка гігієнічного стану порожнини рота за Федоровим-Володкіною, Гріном-Вермільоном, Сілнес-Лоу.
16. Методи чищення зубів. Контрольоване чищення зубів в організованих дитячих колективах.
17. Предмети гігієни порожнини рота. Класифікація. Показання до застосування.
18. Засоби гігієнічного догляду за порожниною рота. Класифікація, фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.
19. Вибір засобів і предметів гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу.
20. Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення.
21. Гігієнічне навчання і виховання. Організація. Методи проведення.
22. Емаль зуба. Гістологічна будова, хімічний склад, фізичні властивості. Дозрівання емалі після прорізування зуба.
23. Незріла емаль як можливий карієсогенний чинник. Методи і засоби профілактичного впливу.
24. Структура і біологічні властивості дентину.
25. Гомеостаз твердих тканин зуба після прорізування. Механізми регуляції.
26. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба.
27. Слина. Її склад, властивості, роль у дозріванні емалі і у підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

28. Мікрофлора порожнини рота. Її фізіологічне значення, вплив на розвиток карієсу і захворювань пародонта. Методи і засоби попередження її патологічного впливу.
29. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, облікові форми.
30. Поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей. Вплив кліматичних, географічних, соціально-економічних, екологічних факторів на поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей.
31. Індекси карієсу.
32. Визначення кислотостійкості емалі (ТЕР-тест, КОШРЕ-тест, CRT-тест).
33. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Чинники, що призводять до її розвитку, їх виявлення та усунення.
34. Вуглеводи в патогенезі карієсу. Механізм дії. Методи профілактики.
35. Наукове обґрунтування первинної профілактики карієсу зубів.
36. Захисні механізми порожнини рота. Їх роль в профілактиці карієсу зубів, захворювань пародонта.
37. Пародонт, визначення, будова. Загальні та місцеві етіологічні чинники захворювань пародонта.
38. Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КПП, РМА, РІ, проба Шиллера- Пісарєва).
39. Санітарна освіта в системі комплексної профілактики стоматологічних захворювань. Основні форми санітарно-просвітницької роботи з різними контингентами населення.
40. Фтор, вплив недостатності та надлишку фтору у питній воді на розвиток патології твердих тканин зубів і тканин пародонта.
41. Складові підготовчого періоду в організації первинної профілактики карієсу. Їх характеристика.
42. Методи і засоби екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей.
43. Значення кальцію, фосфору і фтору в системі екзогенної профілактики карієсу. Препарати кальцію, фосфору і фтору, механізм їх дії.
44. Методи і засоби ендогенної профілактики карієсу в період закладки і формування зубів (у вагітної та жінки, що годує немовля).
45. Екзогенна профілактика карієсу препаратами фтору. Методика проведення, оцінка ефективності. Механізм дії.
46. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів, показання, методики.
47. Герметики: класифікація, склад, властивості.
48. Види та методи ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у залежності від виразності факторів карієсогенної ситуації. Взаємодія з лікарем-педіатром.
49. Шляхи надходження та насиченість фтором організму людини. Вміст фтору у питній воді. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів.
50. Сучасні лікарські препарати, що містять макро- і мікроелементи, вітаміни та їх призначення дітям різного віку.
51. Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку. Контроль ефективності екзогенної профілактики карієсу.
52. Засоби для місцевої профілактики карієсу, призначення, способи застосування.
53. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики. Методи проведення профілактики захворювань пародонта. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонта.
54. Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта.
55. Грудне вигодовування. Його роль в профілактиці стоматологічних захворювань.
56. Роль раціонального харчування у профілактиці карієсу.
57. Роль загальносоматичних захворювань вагітної жінки і дитини в генезі карієсу. Роль стоматолога, педіатра, гінеколога у первинній профілактиці карієсу зубів у дітей. Організація, методи впровадження.

58. Комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.
59. Організація комплексної профілактики карієсу зубів. Державний, груповий, індивідуальний рівні впровадження.
60. Індивідуальна профілактика захворювань пародонта. Засоби і предмети гігієни, методики їх застосування.
61. Сучасні принципи організації і методи проведення профілактики стоматологічних захворювань.
62. Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.
63. Аналіз і оцінка ефективності первинної профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.
64. Санітарна стоматологічна освіта – мотивація населення до підтримки здоров'я порожнини рота.

8.2. Уміти:

1. Провести обстеження дитини та огляд ротової порожнини.
2. Записати клінічну та міжнародну формули зубів залежно від віку дитини.
3. Визначити гігієнічний індекс Федорова-Володкіної.
4. Визначити гігієнічний індекс Грін-Вермілліона.
5. Визначити гігієнічний індекс Сілнес-Лоу.
6. Визначити індекси карієсу (КПВ, кп, КПВ+кп, КПпВ, кпп).
7. Визначити поширеність та інтенсивність карієсу.
8. Визначити прирост інтенсивності та редукцію приросту карієсу.
9. Визначити кислотостійкість емалі зубів за допомогою ТЕР-тесту.
10. Провести пробу Шиллера-Пісарєва.
11. Визначити індекс РМА.
12. Визначити пародонтальний індекс СРІ.
13. Заповнити карту стоматологічного обстеження (ВООЗ).
14. Оцінити карієсогенну ситуацію в порожнині рота.
15. Оцінити пародонтопатогенну ситуацію в порожнині рота.
16. Провести контрольоване чищення зубів.
17. Провести професійну гігієну ротової порожнини.
18. Обробити зуби ремінералізуючими розчинами.
19. Покрити зуби лікувальними та профілактичними лаками, гелями.
20. Провести глибоке фторування емалі постійних зубів.
21. Провести герметизацію фісур.
22. Призначити засобів ендогенної профілактики карієсу: препарати кальцію, фосфору, фтору, мікроелементів, вітамінів (виписування рецептів).
23. Скласти план і визначити ефективність комплексної профілактичної програми.

8.3. Демонструвати:

- ПР 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лищевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.
- ПР 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лищевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.
- ПР 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
- ПР 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПР 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПР 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПР 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПР 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПР 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПР 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПР 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПР 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПР 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.

ПР 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Профілактика стоматологічних захворювань», який складається з 3 змістових модулів.

Модуль 1. «Профілактика стоматологічних захворювань»

Змістовий модуль 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм стоматологічного обстеження та індексна оцінка стану порожнини рота.

Конкретні цілі вивчення змістового модуля:

- знати мету, завдання, методи профілактики стоматологічних захворювань;
- вивчити анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота в дітей різного віку;
- знати періоди розвитку тимчасових та постійних зубів, етапи розвитку слизової оболонки порожнини рота та пародонта в дітей;
- провести стоматологічне обстеження дитини із визначенням стоматологічного статусу, індексів карієсу, гігієнічних та пародонтальних індексів;
- обстежити пацієнта за методикою ВООЗ та провести аналіз карти ВООЗ;
- здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення.

Тематична структура змістового модуля.

Тема № 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань, поняття, мета, завдання, методи.

Поняття профілактики стоматологічних захворювань. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Мета, завдання та методи первинної профілактики. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічному залі.

Тема № 2. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота та етапи розвитку щелепно-лицевої ділянки, формування зубів, слизової оболонки, тканин пародонта у віковому аспекті.

Етапи розвитку щелепно-лицевої ділянки в ембріональному періоді. Особливості будови органів порожнини рота у дітей різного віку. Розвиток зубів, тканин пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Строки розвитку зубів.

Тема № 3. Алгоритм стоматологічного обстеження. Запис зубних формул. Практичне засвоєння методики огляду.

Алгоритм стоматологічного обстеження. Збір анамнезу. Зовнішній огляд. Виявлення порушень функцій та шкідливих звичок. Методи стоматологічного дослідження: клінічні, параклінічні та додаткові. Основні клінічні методи дослідження. Огляд присінку та власне порожнини рота. Оцінка стану прикусу та зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Запис клінічної, анатомічної зубної формули залежно від віку дитини. Практичне ознайомлення студентів з методикою огляду один на одному. Заповнення амбулаторної медичної карти стоматологічного хворого.

Тема № 4. Індeksi карієсу: практичне засвоєння методики їх визначення. Поширеність та інтенсивність карієсу зубів у дітей.

Поширеність карієсу. Інтенсивність карієсу, методика підрахунку інтенсивності карієсу зубів та поверхонь у тимчасовому, змінному та постійному прикусі. Практичне засвоєння визначення індєксів карієсу в дітей одного віку в дитячому садочку та школі.

Тема № 5. Індeksi гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільона, Федорова-Володкіної, Сілнес-Лоу).

Групи гігієнічних індєксів. Необхідні інструменти та барвники. Методики визначення індєксів гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільона, Федорова-Володкіної, Сілнес-Лоу та інших). Кількісна та якісна оцінка гігієнічних індєксів. Практичне засвоєння гігієнічних індєксів студентами один на одному.

Тема № 6. Індєксна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Шиллера-Пісарєва).

Методики визначення індєксів стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Шиллера-Пісарєва). Необхідні інструменти та барвники. Критерії оцінки стану тканин пародонта за допомогою цих індєксів. Практичне засвоєння пародонтальних індєксів студентами один на одному.

Тема № 7. Методика обстеження стоматологічного статусу за ВООЗ. Заповнення карти ВООЗ.

Структура карти ВООЗ. Методика обстеження та заповнення розділів карти ВООЗ. Оцінка результатів обстеження. Заповнення карти ВООЗ студентами один на одному.

Тема № 8. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, етапи проведення.

Мета, етапи, вікові групи та обсяг вибірки епідеміологічного обстеження за методикою ВООЗ. Характеристика попереднього етапу епідеміологічного обстеження.

Тема № 9. Контроль змістового модуля 1.

Перевірка засвоєння практичних навичок студентами. Тестовий контроль та усне опитування.

Змістовий модуль 2. Карієсрезистентність та гігієна ротової порожнини.

Конкретні цілі вивчення змістового модуля:

- виявлення карієсогенної ситуації в порожнині рота;
- виявлення пародонтопатогенної ситуації в порожнині рота;
- знати структуру та біологічні властивості емалі;
- знати та вміти визначати ступінь резистентності емалі зуба;
- знати захисні механізми порожнини рота та участь мікрофлори у виникненні основних стоматологічних захворюваннях;
- знати методи, засоби та предмети гігієни порожнини рота;
- рекомендувати методи, засоби та предмети гігієни порожнини рота у залежності від стоматологічного статусу;
- проводити контрольоване чищення зубів у дітей та професійну гігієну порожнини рота;
- проводити навчання методам гігієни порожнини рота;
- знати форми, методи санітарно-просвітницької роботи та використовувати їх для гігієнічного навчання.

Тематична структура змістового модуля.

Тема № 10. Структура і біологічні властивості емалі, дентину та пульпи. Дозрівання емалі після прорізування зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі та пульпі зуба.

Структура та хімічний склад емалі та дентину. Первинний, вторинний та третинний дентин. Біологічні властивості емалі та дентину. Формування та мінералізація емалі. Відмінності емалі та дентину в тимчасових та постійних зубах. Дозрівання емалі після прорізування зуба. Карієсрезистентність та карієсприятливість. Тести для визначення резистентності емалі зуба. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. Функції пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба. Визначення тесту емалевої резистентності.

Тема № 11. Склад і властивості ротової рідини: її роль у процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.

Склад ротової рідини та її функції. Роль ротової рідини в процесах дозрівання емалі, демінералізації та ремінералізації. Методи клінічного та лабораторного дослідження ротової рідини. Неспецифічні та специфічні захисні механізми порожнини рота. Особливості дії кожного із захисних механізмів порожнини рота. Проведення КОШРЕ-тесту.

Тема № 12. Мікрофлора порожнини рота, її роль у розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Методи їх виявлення.

Поверхневі утворення на зубах. Класифікація назубних нашарувань. Методи їх виявлення. Постійна та резидентна мікрофлора порожнини рота. Мікроорганізми, що викликають розвиток основних стоматологічних захворювань. Методики визначення кількості *Streptococcus mutans* та лактобактерій у ротовій рідині.

Тема № 13. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення та усунення.

Загальні та місцеві карієсогенні фактори. Карієсогенна ситуація. Клінічні та лабораторні методи виявлення карієсогенної ситуації в порожнині рота. Виявлення деяких карієсогенних факторів один в одного (гігієнічний індекс, активність карієсу, рН ротової рідини).

Тема № 14. Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.

Класифікація та призначення предметів гігієни порожнини рота. Зубні щітки: будова, класифікація та правила користування. Інтердентальні засоби гігієни порожнини рота. Показання до застосування предметів гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу. Вибір предметів гігієни порожнини рота студентами один для одного залежно від стоматологічного статусу.

Тема № 15. Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.

Класифікація засобів гігієни порожнини рота. Склад та властивості, механізм впливу на тканини порожнини рота зубних порошоків, паст, ополіскувачів та жувальних гумок. Класифікація зубних паст. Показання до застосування паст за індексом RDA в залежності від віку та стану твердих тканин зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Тема № 16. Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна ротової порожнини. Контрольоване чищення зубів.

Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Методи чистки зубів: стандартний, обертання щітки, Леонарда, Рейте, Фонеса, Стилмана, Сміта-Бела, Басс, Чартера. Вибір методу чистки зубів залежно від стоматологічного статусу. Контрольоване чищення зубів. Засвоєння чищення зубів на моделях.

Тема № 17. Санітарна освіта – складова первинної профілактики стоматологічних захворювань. Організація стоматологічної санітарної освіти, її форми, методи, засоби.

Напрями та учасники санітарно-просвітницької роботи. Форми, методи та засоби санітарної освіти. Етапи санітарно-просвітницької роботи. Створення санітарних бюлетенів. Навчання методам гігієни порожнини рота.

Тема № 18. Гігієнічне стоматологічне навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. Проведення уроку здоров'я.

Принципи гігієнічного стоматологічного навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. Поетапне гігієнічне навчання та виховання в організованих дитячих

колективах: контингент, уявлення та навички, що формуються. Проведення уроку здоров'я в організованому дитячому колективі.

Тема № 19. Контроль змістового модуля 2.

Перевірка засвоєння практичних навичок студентами. Тестовий контроль та усне опитування.

Змістовий модуль 3. Профілактика карієсу та захворювань тканин пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань.

Конкретні цілі вивчення змістового модуля:

- планувати та рекомендувати засоби ендогенної профілактики карієсу зубів для дітей різного віку;
- планувати та рекомендувати засоби екзогенної профілактики карієсу зубів для дітей різного віку;
- проводити ремінералізуючу терапію;
- проводити неінвазивну та інвазивну герметизацію фісур;
- оцінювати ефективність профілактики карієсу;
- знати основні етіопатогенетичні чинники хвороб тканин пародонта в дітей різного віку та шляхи їх профілактики;
- планувати заходи профілактики захворювань тканин пародонта в дітей різного віку;
- призначати засоби для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта;
- знати організаційні форми, етапи диспансеризації, кратність проведення профілактичних оглядів;
- знати складові та організаційні принципи комплексної системи профілактики стоматологічних захворювань у дітей.
- оцінювати ефективність комплексної системи профілактики.

Тематична структура змістового модуля.

Тема № 20. Обмін кальцію та фосфору в організмі дитини та його роль у розвитку стоматологічних захворювань. Принципи раціонального харчування. Карієсогенні та пародонтопатогенні чинники харчового раціону дитини.

Обмін кальцію та фосфору в організмі людини та його роль у розвитку стоматологічних захворювань. Вплив макро- і мікроелементів, вітамінів на формування та мінералізацію твердих тканин зуба. Раціональне харчування у профілактиці карієсу зубів.

Тема № 21. Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення.

Види та методи ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Антенатальна профілактика карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у дітей залежно від виразності факторів карієсогенної ситуації. Взаємодія з лікарем-педіатром.

Тема № 22. Системне введення фторидів. Призначення макро- і мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини.

Шляхи надходження та насиченість фтором організму людини. Нормальний та оптимальний вміст фтору у питній воді. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів. Схеми призначення препаратів фтору всередину в залежності від віку та вмісту фтору в питній воді. Виписування рецептів. Призначення макро- і мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини.

Тема № 23. Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті. Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання.

Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку. Засоби для місцевої профілактики карієсу, призначення, способи застосування. Виписування рецептів. Планування заходів екзогенної профілактики пацієнтам за даними амбулаторних карт стоматологічного хворого.

Тема № 24. Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів.

Види герметизації. Види фісур зубів. Показання до проведення різних видів герметизації. Класифікація засобів для герметизації фісур зубів. Вимоги до засобів для герметизації фісур зубів.

Герметики. Методики герметизації фісур за допомогою різних засобів. Ефективність герметизації фісур.

Тема № 25. Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу в дітей.

Засвоїти методики проведення ремінералізуючої терапії за Боровським-Леусом, методику глибокого фторування емалі зубів, покриття зубів ремінералізуючими лаками та гелями один на одному. Проведення неінвазивної та інвазивної техніки герметизації фісур у дітей під контролем викладача.

Тема № 26. Профілактика захворювань тканин пародонта в дітей. Планування, методи проведення.

Методи проведення профілактики захворювань тканин пародонта. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань тканин пародонта. Планування заходів профілактики захворювань тканин пародонта пацієнтам за даними амбулаторних карт стоматологічного хворого.

Тема № 27. Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота залежно від стану тканин пародонта.

Методи професійної гігієни порожнини рота. Інструменти для професійної гігієни порожнини рота. Засвоєння методик професійної гігієни порожнини рота за допомогою ручних інструментів та пневмомеханічного скейлера.

Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань тканин пародонта.

Тема № 28. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Організаційні принципи. Підготовка, складання програми. Основні етапи впровадження. Оцінка ефективності.

Складові та основний контингент комплексної системи профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Основні етапи впровадження та організаційні принципи комплексної системи профілактики стоматологічних захворювань. Підготовка, складання програми. Оцінка організаційної, медичної та економічної ефективності комплексної системи профілактики. Практична оцінка медичної ефективності комплексної системи профілактики, що проводиться в регіоні, за даними показників карієсу зубів та пародонтальних індексів.

Тема № 29. Контроль змістового модуля 3.

Перевірка засвоєння практичних навичок студентами. Тестовий контроль та усне опитування.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
го		л	п	лаб.	інд.		с.р.	л	п	лаб
Модуль 1. Профілактика стоматологічних захворювань										
<i>Змістовий модуль 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм стоматологічного обстеження та індексна оцінка стану порожнини рота</i>										
Тема №1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань: поняття, мета, завдання, методи.	4	1	2			1				
Тема №2. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота та	3		2			1				

етапи розвитку щелепно-лищевої ділянки, формування зубів, слизової оболонки, тканин пародонта у віковому аспекті.												
Тема №3. Алгоритм стоматологічного обстеження. Запис зубних формул. Практичне засвоєння методики огляду.	3		2			1						
Тема №4. Індекси карієсу: практичне засвоєння методики їх визначення. Поширеність та інтенсивність карієсу зубів у дітей.	3		2			1						
Тема №5. Індекси гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільона, Федорова-Володкіної, Сілес-Лоу).	3		2			1						
Тема №6. Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Шиллера-Пісарєва).	3		2			1						
Тема №7. Методика обстеження стоматологічного статусу за ВООЗ. Заповнення карти ВООЗ.	5		2			3						
Тема №8. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, етапи проведення.	4	1	2			1						
Тема №9. Контроль змістового модуля 1.	3		2			1						
Разом за змістовим модулем 1	31	2	18			11						
Змістовий модуль 2. Карієсрезистентність та гігієна ротової порожнини												
Тема №10. Структура і біологічні властивості емалі, дентину та пульпи. Дозрівання емалі після прорізування зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі	4	1	2			1						

та пульпі зуба.												
Тема №11. Склад і властивості ротової рідини: її роль у процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.	4	1	2			1						
Тема №12. Мікрофлора порожнини рота, її участь в розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Методи їх виявлення.	4	1	2			1						
Тема №13. Карієсогенна ситуація в ротовій порожнині. Методи її виявлення та усунення.	4	1	2			1						
Тема №14. Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	3		2			1						
Тема №15. Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	3		2			1						
Тема №16. Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна ротової порожнини. Контрольоване чищення зубів.	3		2			1						
Тема №17. Санітарна освіта – складова первинної профілактики стоматологічних захворювань.	3		2			1						

Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів та методика їх застосування.	4	1	2			1						
Тема №25. Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу у дітей.	3		2			1						
Тема №26. Профілактика захворювань пародонта у дітей. Планування, методи проведення.	3		2			1						
Тема №27. Професійна гігієна ротової порожнини: методи та оснащення. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота залежно від стану тканин пародонта.	5		2			3						
Тема №28. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Організаційні принципи. Підготовка, складання програми. Основні етапи впровадження. Оцінка ефективності.	3		2			1						
Тема №29. Контроль змістового модуля 3.	3		2			1						
Разом за змістовим модулем 3	40	4	20			16						
Індивідуальна робота (за наявності)	8				8							
Підсумковий модульний контроль Модуля 1 (ПМК)	5		2			3						
Усього годин	120	10	60		8	42						

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні принципи організації і методи лікувально-профілактичної допомоги дітям. Історична роль вітчизняних вчених і організаторів. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань у дітей.	2
2	Гомеостаз зуба після прорізування. Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу.	2
3	Карієсогенні фактори в порожнині рота. Способи їх виявлення та усунення. Роль мікрофлори порожнини рота та факторів захисту в розвитку карієсу та захворювань тканин пародонта.	2
4	Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика застосування.	2
5	Екзогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика проведення. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів.	2
Разом		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм стоматологічного обстеження та індексна оцінка стану порожнини рота.</i>		
1	Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань: поняття, мета, завдання, методи.	2
2	Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота та етапи розвитку щелепно-лицевої ділянки, формування зубів, слизової оболонки, тканин пародонта у віковому аспекті.	2
3	Алгоритм стоматологічного обстеження. Запис зубних формул. Практичне засвоєння методики огляду.	2
4	Індекси карієсу: практичне засвоєння методики їх визначення. Поширеність та інтенсивність карієсу зубів у дітей.	2
5	Індекси гігієни порожнини рота (Грін-Вермільйона, Федорова-Володкіної, Сілнес-Лоу).	2
6	Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КРІ, РМА, РІ, проба Шиллера-Пісарєва).	2
7	Методика обстеження стоматологічного статусу за ВООЗ. Заповнення карти ВООЗ.	2
8	Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, етапи проведення.	2
9	<i>Контроль змістового модуля 1.</i>	2
<i>Змістовий модуль 2. Карієсрезистентність та гігієна ротової порожнини.</i>		
10	Структура і біологічні властивості емалі, дентину та пульпи. Дозрівання емалі після прорізування зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі та пульпі зуба.	2
11	Склад і властивості ротової рідини: її роль у процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.	2
12	Мікрофлора порожнини рота, її роль у розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Методи їх виявлення.	2
13	Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення та усунення.	2
14	Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	2

15	Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.	2
16	Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна ротової порожнини. Контрольоване чищення зубів.	2
17	Санітарна освіта – складова первинної профілактики стоматологічних захворювань. Організація стоматологічної санітарної освіти, її форми, методи, засоби.	2
18	Гігієнічне стоматологічне навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. Проведення уроку здоров'я.	2
19	<i>Контроль змістового модуля 2.</i>	2
<i>Змістовий модуль 3. Профілактика карієсу та захворювань тканин пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань</i>		
20	Обмін кальцію та фосфору в організмі дитини та його роль у розвитку стоматологічних захворювань. Принципи раціонального харчування. Карієсогенні та пародонтопатогенні чинники харчового раціону дитини.	2
21	Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення.	2
22	Системне введення фторидів. Призначення макро- і мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини.	2
23	Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті. Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання.	2
24	Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів та методика їх застосування.	2
25	Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу в дітей.	2
26	Профілактика захворювань тканин пародонта в дітей. Планування, методи проведення.	2
27	Професійна гігієна ротової порожнини: методи та оснащення. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота залежно від стану тканин пародонта.	2
28	Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Організаційні принципи. Підготовка, складання програми. Основні етапи впровадження. Оцінка ефективності.	2
29	<i>Контроль змістового модуля 3.</i>	2
30	<i>Підсумковий модульний контроль.</i>	2
Разом		60

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Сучасні індекси гігієни порожнини рота (Кузьміної Е.М., модифікований індекс Rustogi та інші).	2
2.	Сучасні засоби і предмети індивідуальної гігієни ротової порожнини.	2
3.	Сучасні прилади для професійної гігієни порожнини рота PROPHY-MAX, AIR-MAX BOOSTER, Міні-П'езон, Cavitron, AerFlow C1 та інші.	2
4.	Нові способи та методи екзогенної профілактики карієсу зубів.	2
5.	Антенатальна профілактика карієсу зубів у дітей.	2
Разом		10

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Проведення обстеження груп дітей дошкільного закладу за методикою ВООЗ із заповненням карти ВООЗ.
2. Проведення обстеження груп дітей шкільного закладу за методикою ВООЗ із заповненням карти ВООЗ.
3. Проведення санітарно-просвітницької роботи серед дітей дошкільного віку (уроки здоров'я).
4. Проведення санітарно-просвітницької роботи серед дітей шкільного віку (уроки здоров'я).
5. Проведення санітарно-просвітницької роботи серед дітей підліткового віку (лекції, санітарні бюлетені).
6. Проведення санітарно-просвітницької роботи у лікувальних закладах міста (оформлення стендів).

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Вікові періоди в педіатрії. Значення вікових особливостей формування щелепно-лицевої ділянки для проведення профілактичних заходів.
2. Основні етапи розвитку тимчасових зубів.
3. Основні етапи розвитку постійних зубів.
4. Терміни прорізування молочних та постійних зубів. Ознаки фізіологічного прорізування зубів.
5. Фактори, які впливають на формування і мінералізацію тимчасових зубів. Терміни їх дії.
6. Фактори, які впливають на формування і мінералізацію постійних зубів. Терміни їх дії.
7. Хімічний склад інтактної емалі, її будова.
8. Фізіологічні властивості емалі зуба: дозрівання, карієсрезистентність, проникність.
9. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі зуба: де- та ремінералізація.
10. Дентин, його будова та функції.
11. Пульпа зуба, її будова та функції. Гомеостаз зуба в цілому.
12. Пародонт, його будова, формування тканин пародонта у віковому аспекті.
13. Слина, її склад та фізико-хімічні властивості. Функції слини.
14. Гуморальні механізми захисту ротової порожнини.
15. Клітинні механізми захисту ротової порожнини.
16. Роль ротової рідини у розвитку карієсу та захворювань тканин пародонта.
17. Мікробіоциноз ротової порожнини. Склад, фактори, що його визначають.
18. Карієсогенні мікроорганізми. Фактори агресії *Str. mutans*.
19. Пародонтопатогенні мікроорганізми, механізми їх негативної дії на тканини пародонта.
20. М'які зубні відкладення: кутикула, пелікула, м'який зубний наліт.
21. Зубна бляшка, її будова та роль у розвитку карієсу.
22. Мінералізовані зубні відкладення, їх вплив на тканини пародонта.
23. Сучасні погляди на етіологію і патогенез карієсу зубів.
24. Фісурний карієс. Фактори ризику його виникнення. Класифікація фісур. Диференційована діагностика немінералізованих фісур із фісурним карієсом.
25. Сучасні погляди на етіологію і патогенез захворювань тканин пародонта.
26. Обмін кальцію та фосфору в організмі людини, його гормональна регуляція.
27. Роль вітамінів у процесах розвитку та метаболізму тканин ротової порожнини.
28. Фтор. Властивості, які забезпечують його протикаріозну дію.
29. Карієсогенні та пародонтопатогенні чинники харчового раціону дитини.
30. Вплив перебігу вагітності, природного чи штучного вигодовування на стан твердих тканин зубощелепної системи дитини.
31. Вплив соматичної патології на виникнення та перебіг основних стоматологічних захворювань у дітей.
32. Методи обстеження дитини у стоматолога.
33. Суб'єктивні методи обстеження дитини у стоматолога: скарги, збір анамнезу.
34. Об'єктивні методи обстеження дитини у стоматолога: огляд, пальпація, перкусія.

35. Допоміжні методи обстеження дитини у стоматолога.
36. Зубні формули: анатомічна, клінічна, за ВООЗ. Написання, інтерпретація.
37. Оцінка гігієнічного стану ротової порожнини. Класифікація гігієнічних індексів.
38. Індекс гігієни Федорова-Володкіної: методика проведення, інтерпретація.
39. Індекс гігієни Грін-Вермільйона: методика проведення, інтерпретація.
40. Індекс гігієни Сілнес-Лоу: методика проведення, інтерпретація.
41. Оцінка стану тканин пародонта. Класифікація індексів, що використовуються.
42. Індекс СРІ: методика проведення, інтерпретація.
43. Індекс РМА: методика проведення, інтерпретація.
44. Індеси РІ та SBI: методика проведення, інтерпретація.
45. Індеси карієсу. Методика їх визначення.
46. Визначення поширеності та інтенсивності карієсу зубів.
47. Визначення приросту карієсу та редукції приросту карієсу.
48. Карієсогенна ситуація ротової порожнини. Методи її виявлення.
49. Тест емалевої резистентності (ТЕР-тест).
50. Клінічна оцінка швидкості ремінералізації емалі (КОШРЕ-тест).
51. Пародонтопатогенна ситуація ротової порожнини. Методи її виявлення.
52. Методи видалення зубних відкладень. Покази до використання, правила роботи.
53. Професійна гігієна порожнини рота.
54. Чищення зубів, його складові елементи. Методи чищення зубів. Стандартний метод. Контроль якості проведення чищення зубів.
55. Предмети гігієни ротової порожнини. Класифікація, вимоги до них, покази до застосування.
56. Зубні щітки, їх види, призначення. Правила догляду за зубною щіткою.
57. Дитячі зубні щітки, вимоги до них.
58. Інтердентальні предмети гігієни. Покази до використання.
59. Флоси: класифікація, правила користування.
60. Засоби гігієни ротової порожнини. Класифікація, вимоги до них, покази до застосування.
61. Зубні пасти як основні засоби гігієни ротової порожнини: склад, класифікація, вимоги до них.
62. Гігієнічні зубні пасти. Склад, властивості, представники.
63. Протикаріозні зубні пасти із вмістом фтору. Склад, властивості, представники.
64. Протикаріозні зубні пасти із вмістом кальцію та фосфору. Склад, властивості, представники.
65. Лікувально-профілактичні пасти із вмістом рослинних добавок, вітамінів, регуляторів обміну речовин. Склад, властивості, представники.
66. Лікувально-профілактичні пасти із сольовими, антибактеріальними добавками. Пасти для зниження чутливості та відбілювання зубів. Склад, властивості, представники.
67. Багатокомпонентні зубні пасти нового покоління для профілактики карієсу зубів та захворювань тканин пародонта.
68. Дитячі зубні пасти, вимоги до них.
69. Зубні порошки. Склад, позитивні та негативні властивості. Покази до використання.
70. Зубні гелі. Склад, позитивні та негативні властивості. Покази до використання.
71. Жувальні гумки. Склад, властивості, види. Вплив на органи порожнини рота та організм дитини.
72. Порівняльна характеристика жувальних гумок, які представлені на ринку України.
73. Ополіскувачі ротової порожнини. Склад, властивості, покази до використання, види.
74. Недоліки засобів гігієни та ускладнення при їх використанні.
75. Поняття профілактики, її завдання та методи. Первинна, вторинна, третинна профілактика.
77. Історичні етапи розвитку профілактики стоматологічних захворювань. Внесок вітчизняних вчених у її розвиток.
78. Сучасні принципи організації і методи лікувально-профілактичної стоматологічної допомоги дітям в Україні.
79. Епідеміологія як метод вивчення закономірностей розповсюдження основних стоматологічних захворювань. Мета і завдання епідеміологічних досліджень у стоматології.
80. Види епідеміологічних досліджень.

81. Епідеміологічне стоматологічне обстеження за методикою ВООЗ. Зміст окремих етапів.
82. Індексні вікові групи. Обсяг вибірки за ВООЗ.
83. Карта ВООЗ епідеміологічного стоматологічного обстеження. Основні розділи. Методика заповнення.
84. Оцінка результатів епідеміологічного дослідження. Інтерпретація розповсюдженості та інтенсивності карієсу зубів та захворювань тканин пародонта.
85. Мета стратегічних програм ВООЗ до 2020 року в стоматології.
86. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань. Регіональні відмінності стоматологічної захворюваності.
87. Комплексна програма профілактики стоматологічних захворювань. Етапи її організації.
88. Критерії оцінки ефективності програми профілактики.
89. Диспансеризація дітей у стоматолога: мета, принципи та етапи організації. Документація та облік.
90. Методика формування стоматологічних диспансерних груп.
91. Гігієнічне виховання населення – одна з основних ланок первинної профілактики стоматологічних захворювань.
92. Санітарно-просвітня робота, її мета та завдання. Етапи санітарно-просвітницької роботи.
93. Основні форми та методи санітарно-просвітницької роботи. Вибір залежно від контингенту слухачів.
94. Критерії оцінки ефективності санітарно-просвітницької роботи.
95. Гігієнічне навчання та виховання дітей дошкільного віку.
96. Гігієнічне навчання та виховання дітей шкільного віку.
97. Антенатальна профілактика карієсу зубів.
98. Ендогенна профілактика карієсу зубів. Засоби та методи проведення.
99. Фторування питної води. Показання, вибір дози. Переваги та недоліки цього методу.
100. Фторування молока та харчової солі. Показання, умови проведення. Переваги та недоліки.
101. Фтористі таблетки. Показання до застосування. Орієнтовний розрахунок схеми дозування фтористих препаратів. Методика застосування.
102. Можливі ускладнення ендогенного застосування фторидів. Розрахунок ефективності використання фторидів всередину.
103. Застосування препаратів кальцію та фосфору з метою ендогенної профілактики карієсу зубів.
104. Застосування вітамінів та мікроелементів з метою ендогенної профілактики карієсу зубів.
105. Раціональне харчування як складова частина ендогенної профілактики стоматологічних захворювань.
106. Екзогенна профілактика карієсу зубів. Засоби та методи проведення.
107. Ремінералізуючі розчини. Обґрунтування доцільності їх використання, методи застосування.
108. Ремінералізуючі гелі та лаки – засоби для підвищення резистентності емалі. Переваги та недоліки застосування.
109. Профілактика фісурного карієсу. Показання і протипоказання до герметизації фісур. Терміни проведення.
110. Матеріали, які використовуються для герметизації фісур. Класифікація, характеристика представників.
111. Методики герметизації фісур. Оцінка її ефективності.
112. Профілактика захворювань тканин пародонта.
113. Профілактики некаріозних уражень твердих тканин зубів (флюороз, гіпоплазія).

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Обстеження дитини. Огляд ротової порожнини.
2. Запис клінічної та міжнародної формул зубів залежно від віку дитини.
3. Визначення гігієнічного індексу Федорова-Володкіної.
4. Визначення гігієнічного індексу Грін-Вермілліона.
5. Визначення гігієнічного індексу Сілнес-Лоу.
6. Визначення індексів карієсу (КПВ, кп, КПВ+кп, КПпВ, кпп).

7. Визначення поширеності та інтенсивності карієсу.
8. Визначення приросту інтенсивності та редукції приросту карієсу.
9. Визначення кислотостійкості емалі зубів за допомогою ТЕР-тесту.
10. Проведення проби Шиллера-Пісарєва.
11. Визначення індексу РМА.
12. Визначення пародонтального індексу СРІ.
13. Заповнення карти стоматологічного обстеження (ВООЗ).
14. Оцінка карієсогенної ситуації в порожнині рота.
15. Оцінка пародонтопатогенної ситуації в порожнині рота.
16. Проведення контрольованого чищення зубів.
17. Проведення професійної гігієни ротової порожнини.
18. Обробка зубів ремінералізуючими розчинами.
19. Покриття зубів лікувальними та профілактичними лаками, гелями.
20. Глибоке фторування емалі постійних зубів.
21. Герметизація фісур.
22. Призначення засобів ендогенної профілактики карієсу: препарати кальцію, фосфору, фтору, мікроелементів, вітамінів (виписування рецептів).
23. Скласти план і визначити ефективність комплексної профілактичної програми.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді: поточного контролю, що здійснюється на кожному практичному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу; тематичного контролю (контроль засвоєння змістових модулів), відповідно конкретним цілям змістових модулів, підсумкового модульного контролю – слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з кожного модуля навчальної дисципліни шляхом тестування, контролю теоретичних знань та практичних навичок. Підсумковий модульний контроль проводиться по завершенню вивчення всіх тем на останньому занятті модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового модульного контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80 балів. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Підсумковий модульний контроль Модулю 1 дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» складається з двох частин: теоретичної і практичної.

Теоретична частина включає в себе тестовий контроль та індивідуальне усне опитування. Тестовий контроль передбачає письмове вирішення тестових завдань, що охоплюють всі теми аудиторної та самостійної роботи модуля.

Індивідуальне усне опитування проводиться згідно з переліком теоретичних питань до підсумкового модульного контролю. Цей етап оцінюється за 4-бальною шкалою. Критерії конвертації традиційної системи оцінювання у 200-бальну шкалу:

Традиційна оцінка	Кількість балів
«5»	25
«4»	20
«3»	15
«2»	до 15

Під час практичної частини проводиться оцінка практичних знань та робіт згідно з переліком передбаченим програмою. Критерії конвертації традиційної системи оцінювання у 200-бальну шкалу:

Традиційна оцінка	Кількість балів
«5»	30
«4»	25
«3»	20
«2»	до 20

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні всіх тем модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60 %), за результатами підсумкового контролю – 80 балів (40 %).

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою. Вага кожної теми в межах одного модуля є однаковою. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали, розраховані для кожного модулю.

Для поточного оцінювання Модулю 1 дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» застосовується така система конвертації традиційної системи оцінки у бали:

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			традиційні оцінки				бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
модуль 1 120 / 4	3 (№№ 1-3)	29	4	3	2,5	0	4	72,5

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу:

$$4 \cdot 29 + 4 = 120$$

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі:

$$2,5 \cdot 29 = 72,5$$

Оцінювання навчальної діяльності студента повинно проводитися на кожному його етапі: самостійної підготовки до заняття, підготовчому, основному і заключному – та враховувати всі види робіт, передбачені для вивчення теми.

Поточне оцінювання навчальної діяльності студента на кожному практичному занятті здійснюється відповідно до конкретних цілей кожної теми. Оцінка поточної навчальної діяльності на практичному занятті складається з:

1) Оцінки самостійної роботи студента при підготовці до практичного заняття. Вона здійснюється шляхом перевірки письмового виконання завдань, викладених у робочому зошиті, для підготовки до кожної теми Модуля 1. Питома вага оцінки за конспект з домашнім завданням становить 25 % від загальної оцінки за заняття в балах. Якщо студент не виконав завдання для СРС і не надав конспект на перевірку викладачеві, то традиційна оцінка за заняття буде нижчою на 1 бал.

2) Оцінки вихідного рівня знань студентів на підготовчому етапі заняття, який здійснюється шляхом вирішення 10 тестових завдань формату А (рівень α -2) або оцінки відповідей на контрольні теоретичні запитання.

Оцінка «5» виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно відповів на 81-100 % тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 3 контрольних запитання викладача.

Оцінка «4» виставляється, коли студент правильно відповів на 71-80 % тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 2 контрольних запитання викладача і одну неповну або неточну відповідь – на третє.

Оцінка «3» виставляється, коли студент правильно відповів на 61-70 % тестових завдань або дав правильну відповідь на одне контрольне запитання викладача і дві неповні або неточні відповіді – на два запитання.

Оцінка «2» виставляється, коли студент правильно відповів менше, ніж на 60 % тестових завдань, дав правильну відповідь тільки на одне або не відповів на жодне контрольне запитання викладача.

3) Оцінки оволодіння практичними навичками відповідно до професійних алгоритмів під час основного етапу практичного заняття. Проводиться під час опрацювання студентом практичної навички на фантомі або при письмовому викладенні алгоритму її виконання.

Оцінка «5» виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно, у відповідності до професійного алгоритму, виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка «4» виставляється, коли студент знає послідовність дій відповідно до професійного алгоритму, з незначними помилками виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка «3» виставляється, коли студент не в повному обсязі знає професійний алгоритм виконання тієї або іншої маніпуляції, припускається помилок при виконанні на фантомі стоматологічної маніпуляції, передбаченої метою практичного заняття.

Оцінка «2» виставляється, коли студент не знає професійного алгоритму виконання стоматологічної маніпуляції, не може виконати на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

4) Оцінки кінцевого рівня знань студентів на заключному етапі заняття, який здійснюється шляхом вирішення тестових завдань формату А (рівень α -3) або оцінки відповідей на клінічні ситуаційні задачі.

Оцінка «5» виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно відповів на 81-100 % тестових завдань, дав правильні, повні відповіді при розв'язанні клінічної ситуаційної задачі.

Оцінка «4» виставляється, коли студент правильно відповів на 71-80 % тестових завдань, при розв'язанні клінічної ситуаційної задачі припустився несуттєвих помилок або дав неповну відповідь на окреме запитання.

Оцінка «3» виставляється, коли студент правильно відповів на 61-70 % тестових завдань, при вирішенні клінічної ситуаційної задачі допускав помилки, давав неповні або неточні відповіді на запитання.

Оцінка «2» виставляється, коли студент правильно відповів менше, ніж на 60 % тестових завдань або не вирішив клінічної ситуаційної задачі.

Кожен етап практичного заняття оцінюється окремо, після чого оцінки сумуються і виводиться середня оцінка за практичне заняття у звичайній (традиційній) 4-бальній системі, яка потім конвертується у бали відповідно до оцінювальної шкали для кожного модуля.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їхнього виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за індивідуальні завдання, передбачена програмою, дорівнює 4. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється під час підсумкового модульного контролю.

Самостійна робота організована шляхом написання рефератів із запропонованих тем, таким чином використовуються частково-пошуковий та дослідницький методи навчання.

Оцінювання підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль Модулю 1 дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» проводиться на останньому практичному занятті за умови повного відвідування курсу лекцій та практичних занять. До складання модулю допускаються студенти, які набрали не менше, як 72,5 бали (мінімальна кількість балів) за поточну навчальну діяльність по вивченню Модулю 1.

Підсумковий модульний контроль Модулю 1 дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» складається з двох частин: теоретичної і практичної.

Теоретична частина включає в себе тестовий контроль та індивідуальне усне опитування. Тестовий контроль передбачає письмове вирішення тестових завдань, що охоплюють всі теми аудиторної та самостійної роботи модуля.

Критерії оцінювання тестового контролю:

61-70 % правильних відповідей – 15 балів

71-80 % правильних відповідей – 20 балів

81 % і більше правильних відповідей – 25 балів

Студенти, що не відповідали вірно на 61 % тестових завдань, до подальшого складання підсумкового модульного контролю не допускаються.

Індивідуальне усне опитування проводиться згідно з переліком теоретичних питань до підсумкового модульного контролю. Цей етап оцінюється за 4-бальною шкалою. Критерії конвертації традиційної системи оцінювання у 200-бальну шкалу:

Традиційна оцінка	Кількість балів
«5»	25
«4»	20
«3»	15
«2»	до 15

Під час практичної частини проводиться оцінка практичних знань та робіт згідно з переліком передбаченим програмою. Критерії конвертації традиційної системи оцінювання у 200-бальну шкалу:

Традиційна оцінка	Кількість балів
«5»	30
«4»	25
«3»	20
«2»	до 20

Оцінювання дисципліни

Оцінка з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» виставляється лише студентам, яким зараховано Модуль 1 «Профілактика стоматологічних захворювань». За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку набрав студент із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищувати 200 балів.

Бали з модуля та дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
від 180 до 200 балів	«5»
від 150 до 179 балів	«4»
від 149 до 120 балів	«3»
нижче 120 балів	«2»

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних із дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«A»	найкращі 10 % студентів
«B»	наступні 25 % студентів
«C»	наступні 30 % студентів
«D»	наступні 25 % студентів
«E»	останні 10 % студентів

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано модуль з дисципліни після завершення її вивчення. Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E».

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

За дозволом ректора студент може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова:

1. Годованець О.І., Кіцак Т.С., Котельбан А.В., Митченко М.П., Гончаренко В.А. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій з дисципліни «Дитяча терапевтична стоматологія». Навчально-методичний посібник. Чернівці: ВДНЗУ «БДМУ», 2018. 112 с.
2. Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Карпенко О.О. за ред. проф. Каськової Л.Ф. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. Харків: Факт, 2011. 392 с.
3. Смоляр Н.І., Гуменюк О.М., Кравець Т.П. Профілактика стоматологічних захворювань: навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2011. 368 с.
4. Хоменко Л.О., Чайковський Ю.Б., Смоляр Н.І. та ін. за ред. проф. Л.О. Хоменко. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Том 1: підруч. К.: Книга плюс, 2014. 432 с.
5. Хоменко Л.О., Чайковський Ю.Б., Савичук О.В. та ін. за ред. проф. Л.О. Хоменко. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Том 2: підруч. К.: Книга плюс, 2016. 328 с.

19.2. Допоміжна:

1. Боровский Е.В., Леонтьев В.К. Биология полости рта. Москва, 1991. 304 с.
2. Ботичелли Тани А. Перенимая опыт. Руководство по профессиональной гигиене полости рта. Москва: Азбука, 2013. 390 с.
3. Быков В.Л. Гистология и эмбриология органов полости рта человека. Санкт-Петербург: Специальная литература, 1999. 247 с.
4. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога. Москва: Медицина, 1988. 225 с.
5. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста: руководство для врачей. Москва:

Медицина, 1987. 526 с.

6. Вольф Герберт Ф., Хэссел Томас М. Пародонтология. Гигиенические аспекты. Москва: Медпресс-информ, 2014. 360 с.
7. Горзов И.П., Потапчук А.М. Екологічні аспекти карієсу зубів та хвороб пародонту. Ужгород, 1998. 225 с.
8. Дельцова О.И. Чайковский Ю.Б., Геращенко С.Б. Гістологія та ембріологія органів ротової порожнини. Івано-Франківськ: Вік, 1994. 94 с.
9. Еловицова Т.М. Арифметика пародонтологии: ручные инструменты в пародонтологии. Москва: МЕДпресс-информ, 2006. 78 с.
10. Железный А.П., Рева В.В. Первичная профилактика стоматологических заболеваний: метод. пособ. Новосибирск, 1996. 167 с.
11. Иванова Е.Н., Петрова А.М. Зубные отложения. Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. 93 с.
12. Каськова Л.Ф. Новікова С.Ч. Виробнича практика з профілактики стоматологічних захворювань. Полтава, 2006. 112 с.
13. Колесник А.П. Мониторинг фторида в стоматологах. Москва: ОАО "Стоматология", 1997. 120с.
14. Косенко К.Н., Терешина Т.П. Профилактическая гигиена полости рта. Одесса: КПОГТ, 2003. 296 с.
15. Кузьмина Э.М. Профилактика стоматологических заболеваний: учеб. пособ. Москва: Медицина, 2001. 214 с.
16. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста. Москва: Медицинская книга; Нижний Новгород: НГМА, 2001. 744 с.
17. Курякина Н.В., Савельева Н.А. Стоматология профилактическая. Москва: Медицинская книга, 2003. 288 с.
18. Куцевляк В.И. Профилактика стоматологических заболеваний. Харьков: ХГМУ, 2001. 216с.
19. Леус П.А. Коммунальная стоматология. Брест: ОАО "Брестская типография", 2000. 284 с.
20. Логинова Н.К. Функциональная диагностика в стоматологии. Москва: Партнер, 1994. 80 с.
21. Лукиных Л.М. Профилактика кариеса зубов и болезней пародонта. Москва: Медицина, 2003. 194 с.
22. Машковский М.Д. Лекарственные средства: Москва: Новая волна, 2002. Т.1. 540 с.
23. Машковский М.Д. Лекарственные средства: Москва: Новая волна, 2002. Т.2. 608 с.
24. Мельниченко Э.М. Профилактика стоматологических заболеваний. Минск: Высшая школа, 1990. 158 с.
25. Москалев Ю.И. Минеральный обмен. Москва: Медицина, 1985. 338 с.
26. Овруцкий Г.Д., Водолацкий М.П., Водолацкая А.М. Прогнозирование и донозологическая диагностика кариеса зубов. Ставропольское книжное издательство, 1990. 96 с.
27. Овруцкий Г.Д., Марченко А.И., Зелинская Н.А. Иммунология кариеса зубов. Київ, 1991. 95с.
28. Окушко В.Р. Кариес: превентивная терапия. Донецк, 1993. 110 с.
29. Окушко В.Р. Физиология эмали и проблема кариеса зубов. Кишинев: Штиинца, 1989. 79 с.
30. Пахомов Г.Н. Первичная профилактика в стоматологии. Москва: Медицина, 1982. 238 с.
31. Разумеева Г.П., Удовицкая Е.В., Букреева Н.М. Первичная профилактика стоматологических заболеваний у детей. Київ: Здоров'я, 1987. 152 с.
32. Рединова Т.Л. Дмитракова Н.Р., Япеев А.С. Диагностика в терапевтической стоматологии: учеб. пособ. Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. 144 с.
33. Руле Ж-Ф. Профессиональная профилактика в практике стоматолога. Москва: Медпресс-Информ, 2010. 367 с.
34. Силин А.В., Сатыго Е.Н., Яблочникова Н.Е. Стратегии в профилактике кариеса у пациентов, находящихся на ортодонтическом лечении: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Человек, 2012. 68с.
35. Скляр В.Е., Левицкий А.П., Терешина Т.П. Гигиена полости рта в профилактике основных стоматологических заболеваний. Київ: Здоров'я, 1990. 88 с.

36. Смоляр Н.И. Гипо- и гипермикрорезультаты. Київ: Здоров'я, 1989. 152 с.
37. Смоляр Н.І. Профілактика стоматологічних захворювань у дітей. Львів: Світ, 1995. 152с.
38. Сунцов В.Г., Леонтьев В.К., Дистель В.А., Вагнер В.Д. Стоматологическая профилактика у детей. Москва: Медицинская книга. Нижний Новгород: НГМА, 2001. 344 с.
39. Тарасенко Л.М., Непорада К.С. Биохимия полости рта: учеб. пособ. Полтава: Полтава, 2008. 70 с.
40. Удовицька О.В., Лепорська Л.Б., Спіридонова Т.М. Дитяча стоматологія: навч. посіб. Київ: Здоров'я, 2000. 296 с.
41. Улитовский С.Б. Мануальная зубная щетка. Санкт-Петербург: Человек, 2002. 224 с.
42. Улитовский С.Б. Профессиональная гигиеническая программа стоматологического здоровья. Санкт-Петербург: Человек, 2011. 132 с.
43. Улитовский С.Б. Ситуационная гигиена полости рта: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Человек, 2013. 596 с.
44. Улитовский С.Б. Средства индивидуальной гигиены полости рта: порошки, пасты, гели зубные. Санкт-Петербург: Человек, 2002. 295 с.
45. Улитовский С.Б. Основы гигиены при дентальных имплантатах: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Человек, 2013. 256 с.
46. Улитовский С.Б. Гигиена в ортодонтии: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Человек, 2012. 152 с.
47. Федоров Ю.А. Профилактика заболеваний зубов и полости рта. Львов: Медицина, 1979. 144 с.
48. Флетчер Р., Флетчер С., Вагнер Э. Клиническая эпидемиология. Основы доказательной медицины. Москва: Медиа Сфера, 2004. 352 с.
49. Хамадеева А.М., Архипов В.Д. Профилактика основных стоматологических заболеваний: учеб. пособ. Самара, 2001. 230 с.
50. Хоменко Л.А., Савичук А.В., Биденко Н.В. и др. Профилактика стоматологических заболеваний: учеб. пособ. Ч.1. Київ: Книга Плюс, 2007. 127 с.
51. Хоменко Л.А., Савичук А.В., Биденко Н.В. Профилактика стоматологических заболеваний: учеб. пособ. Ч.2. Київ: Книга Плюс, 2008. 132 с.
52. Хоменко Л.А., Биденко Н.В., Остапко Е.И. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта. Київ: Книга Плюс, 2001. 208 с.
53. Хоменко Л.А., Остапко Е.И., Биденко Н.В. Клинико-рентгенологическая диагностика заболеваний зубов и пародонта у детей и подростков. Київ: Книга Плюс, 2004. 200 с.
54. Хоменко Л.О., Шматко В.І., Остапко О.І. Стоматологічна профілактика у дітей: навч. посіб. Київ: ІСДО, 1993. 192 с.

19.3. Інформаційні ресурси:

1. <http://moodle.bsmu.edu.ua>
2. <https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/childrens-dentistry-department>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Годованець Оксана Іванівна - завідувач кафедри, професор, д.мед.н.
2. Кіцак Тетяна Степанівна - асистент кафедри